

רשומות

הצעות חוק

25 בספטמבר 1972

1020

י"ז בחשוון תשל"ג

סמור

3	חוק לתיקון פקודת המסים (גביה), תשל"ג-1972
10	חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (מס' 35), תשל"ג-1972
11	חוק מילחה פיתוח (תיקון מס' 10), תשל"ג-1972

מתפרסמת בזה מטעם הממשלה הצעת חוק לתיקון פקודת המסים (גביה) :

מבוא

גביית מסים ותשלומי חובה אחרים מוסדרת כיום בפקודת המסים (גביה). הוראות פקודה זו, שחוקקה בשנת 1929, הן מיושנות, לוקות בחסר וגורמות לתקלות בגביית המס. יש בהן התעלמות מהתפתחות חברה שבעיקרה היתה חקלאית, לחברה תעשייתית, מצורות חדישות יותר של השקעת נכסים, ומהעליה התלולה של חשיבות הנכסים הלא-מוחזקים בסך כל נכסי האוכלוסייה. הפקודה מאפשרת תפיסת מקרקעין ומיטלטלין, שכר דירה, שכר עבודה וחובות אחרים. אין בה זכר לתפיסת מניות בחברה, או למימוש זכויות של קניין תעשייתי או רוחני או זכויות אחרות שיש להן ערך כלכלי רב אך אינן בבחינת חובות המגיעים לחייב במס. הפקודה מתעלמת גם מקיום ההוראות הנעשות שכוחות יותר ויותר, שלפיהן אין העברת רכוש תלויה ברצון הצדדים בלבד אלא טעונה רישום, הן על ידי מוסד ציבורי והן על ידי מוסד פרטי.

הוראות הפקודה בדבר עיקול נכסים בידי צד שלישי אף הן אינן הולמות את צרכי הגביה ומוצע להרחיבן.

מטרת התיקונים המוצעים היא איפוא להתאים את הוראות הפקודה לצרכי הזמן.

חוק לתיקון פקודת המסים (גביה), תשל"ג-1972

1. בכל מקום בפקודת המסים (גביה) ¹ (להלן – הפקודה) שמדובר ב"ממונה על המחוז" שינויי תואר יבוא "ממונה על הגביה", ובכל מקום שמדובר ב"קצין מחוז" יבוא "פקיד גביה".
2. (א) האמור בסעיף 2 לפקודה יסומן (1) וכו' –
- (1) הגדרות "קצין מחוז" ו"סחורה" – בטלות;
- (2) לאחר הגדרת "כפר" יבוא:
- "נכס" – לרבות זכות קיימת או עתידה;
- "ממונה על הגביה" – עובד ציבורי ששר האוצר מינהו, בהודעה ברשומות, להיות ממונה על הגביה;
- "פקיד גביה" – עובד ציבורי ששר האוצר מינהו, בהודעה ברשומות, להיות פקיד גביה;
- (3) בהגדרת "מס", המלים "המס העותומני על בית וקרקע (ורקו), המס העותומני על בנינים (מוסקפאת), מס בדל עושר", "מעשר או פדיון מעשר" ו"מס בעלי חיים" – יימחקו.

דברי הסבר

הסעיף המוצע צועד צעד אחד הלאה ומבטל בכלל בפקודה את השימוש במונחים "ממונה על המחוז" ו"קצין מחוז", מאחר שאפילו אין בו פגם משפטי, עלול הוא להשעות. לכן יוחלפו המונחים האלה בפקודה על ידי "ממונה על הגביה" ו"פקיד גביה".

סעיף 1 (1) מאחר שבשקבות ההוראה שבסעיף 1 אין עוד משמעות בפקודה למונח "קצין מחוז", מוצע לבטל את ההגדרה של מונח זה.

2 (א) הגדרת "סחורה" אומרת: "סחורה כוללת כל מין מיטלטלים". להגדרה זו אין עוד משמעות, ומוצע למחקה.

(2) ההוראה שבסעיף 1 מחייבת גם להגדיר מי הם "ממונה על הגביה" ו"פקיד גביה". סמכויותיהם של בעלי משרה אלה הן בעלות משקל רב, כי בידיהם לרדת לנכסיו של האזרח, לתפסם ולממשם לצרכי גביית מסים ללא פסק דין של בית משפט. לכן מוצע להמשיך ולתת פרסום רשמי לכל מינוי למשרה כאמור.

החוק המוצע ירחיב את סמכויות הגביה והן יחולו על כלל נכסי החייב במס. הוראה זו מחייבת הבהרה שהמונח "נכס" כולל גם זכות עתידה, ולא רק זכות הקיימת בשעת הטלת העיקול. הגדרת "נכס" המוצעת וזה עם הגדרת אותו מונח בסעיף 1 לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, הן בסוגיה דומה.

(3) בהגדרת "מס" שבסעיף 2 לפקודה נאמר: "מס" כולל את המס העותומני על בית וקרקע (ורקו), המס העותומני על בנינים (מוסקפאת), מס בדל עושר, מס תרכוש העירוני, מעשר או פדיון מעשר, מס בעלי-

בזמן המנדט הוענקו סמכויות המינהל לביצוע הפקודה – להבדיל מעצם פעולת עיקול מיטלטלין וגביית המס – בידי הממונים על המחוזות וקציני המחוזות. עובדים אלה ריכזו בידיהם את כלל סמכויות המינהל במחוז או בנפה שלהם במידה שחוקים מיוחדים לא העניקו אותן לפקידים אחרים, כגון פקידים שומה, פקידים דיני וכיוצא באלה.

במשטר של מדינת ישראל נהפכו הממונים על המחוזות וקציני המחוזות לעובדים של משרד הפנים ושאר בידיהם למעשה רק הסמכויות הדרושות למילוי התפקידים המוטלים על משרד הפנים. למצב זה ניתן ביטוי בחוק העברת סמכויות ממונים על המחוזות וקציני מחוזות, תשכ"ד-1964. חוק זה קבע בסעיף 3 שלו הסדר מיוחד לענין פקודת המסים (גביה), והוא לשון הסעיף האמור:

"העברת סמכויות בפקודת המסים (גביה) (א) הסמכויות והתפקידים לממונה על המחוז או לקצין מחוז בפקודת המסים (גביה), יהיו נתונים לעובדי ציבור שיקבע שר האוצר, ובלבד שהסמכה לפי הפקודה האמורה לענין גבייתם של מסים, ארנונות ותשלומים אחרים שהוכרוזו כמס לענין הפקודה האמורה והמגיעים לעירייה או לרשות מקומית תיעשה לבקשת העירייה או הרשות ובהמלצת שר הפנים.

(ב) "עובד ציבור" – כמשמעותו בחוק לתיקון דיני עונשין (עובדי הציבור), תשי"ז-1957.

באותו חוק (בסעיף 1) שונה גם השם "פקיד מחוז" שהיה נהוג עד אז בחקיקה המנדטורית ל"קצין מחוז".

1 חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

(ב) בסוף סעיף 2 לפקודה יבוא:

"(2) הוראות פקודה זו בדבר עיקולם של מיטלטלים ומכירתם, לרבות סעיף 12א, יחולו על זכויות וטובות הנאה אחרות כאילו היו מיטלטלין, והוא כשאין הוראה אחרת בפקודה זו."

תיקון סעיף 4 .3 בסעיף 4 לפקודה, סעיף קטן (2) – בטל.

תיקון סעיף 5 .4 בסעיף 5 לפקודה, במקום סעיפים קטנים (1) ו-(2) יבוא:

"(1) דרש גובה המס מהסרבן לשלם מיד את הסכום הנקוב בכתב ההרשאה, והסרבן לא מילא אחר הדרישה, רשאי גובה המס –
(א) להיכנס להצריחו של הסרבן שבהם נמצאים או עלולים להימצא מיטלטליו ולעקלם;

דברי הסבר

עיקול ומכירה של מיטלטלין גם על זכויות וטובות הנאה, ומצד אחר לקבוע שאם נובע מהוראות מפורשות שב-פקודה-כגון סעיף 7ב-שיש לנהוג בזכויות וטובות הנאה שלא כפי שנוהגים במיטלטלין, יהיה הסדר מיוחד זה עדיף.

סעיף 3 בסעיף 4 לפקודה נאמר:

"הוצאה לפועל בשל אי תשלומים

4. (1) הוטל על אדם כחוק סכום כסף בקשר עם איזה מס שהוא ולא שילם אותו אדם את הסכום בתוך המישה עשר יום למן היום שהיה חייב לפרעו ולאחר שנשלחה אליו דרישה בכתב לשלם את הסכום שהוא חייב לפרעו ושלא פרעו, יתן קצין מחוז כתב הרשאה לגובה מסים ובו יצטווה לדרוש מאת החייב לשלם מיד את הסכום המניע ממנו ולגבותו, אם לא ישלמו, על ידי תפיסתם ומכירתם של נכסי המיטלטלים של החייב באופן המותנה להלן.

(2) כל דרישה כזאת יהא דינה כדרישה שנמסרה כהלכה אם הניחותה במקום מגוריו הרגיל או במקום עסקיו הרגיל של האיש שנדרש ממנו המס או אצל המוכתר של הכפר או של השכונה."

מוצע להוסיף, בסעיף 9 לחוק המוצע, סעיף 12ב לפקודה וכו' הסדר כללי להמצאת מסמכים לפי הפקודה. הוראה כללית זו תהפוך את סעיף 4 (2) לפקודה למיותר, ומוצע, איפוא, למחקו.

סעיף 4 בסעיף 5 לפקודה נאמר:

"הוצאת כתב ההרשאה לפועל

5. (1) על גובה המס לדרוש מהאיש החייב במס לשלם מיד את הסכום הנקוב בכתב ההרשאה, ואם סרב האיש לשלם או התרשל בכך, יכנס גובה המס לביטוי ולקרקע עותיו של החייב ויתפוס את כל אותם המיטלטלים שלו שימצאם מספיקים, ובהתחשב עם הוראות פקודה זו ישארו המיטלטלים תפוסים למשך שני ימים על חשבונו ועל אחריותו של הסרבן.

חיים, כל הסכומים המגיעים בעד הלוואות זרעים שהלווה ממשלת פלשתינה (א"י), כל מס, אגרה, ארנונה, הלוואה וכן תשלום אחר שנבייתם הוכרזה או תוכרו ע"י הנציב העליון במועצה כנבייה הכפופה לחוק הדין בגביית מסים."

מוצע לחוקק מהרשימה שבהגדרה מסים שאינם קיימים עוד.

סעיף 1 לפקודת הפרשנות כפי שהיתה בתקופה עד יום י"ד בשבט תשל"ב (1 בינואר 1972), הגדירה את המונחים "מיטלטלין" או "טובין" כך: "כל נכס למינתו חוץ ממקרקעין. באותו יום – מכות סעיף 15 לחוק המיטלטלין, תשל"א-1971 – הוחלפה ההגדרה כך:

"מיטלטלין" או "טובין" – נכסים מוחשיים, חוץ ממקרקעין; אולם מקום שהמלה "מיטלטלין" או "טובין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המיטלטלין, תשל"א-1971, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אילולא החוק האמור."

אמנם פקודת המסים (גביה) היא חיקוק שניתן לפני תחילת חוק המיטלטלין, תשל"א-1971; אולם רוב הוראותיה הדינות ב"מיטלטלין" או ב"טובין" מוצע להחדיר לפי בחוק המוצע. יוצא שלהבא יינתן למונחים אלה הפירוש המצומצם יותר כאמור בהגדרה החדשה; היינו, מונחים אלה לא יכללו עוד זכויות וטובות הנאה שאינן מוחזקות, אמנם לרוב הענינים קובעים הן הפקודה הקיימת והן התיקונים המוצעים הסדרים שונים לגבי זכויות מוחזקות וזכויות ראויות ולא מוחזקות, בעיקר כשהמ"דובר בעיקול חובות המגיעים לחייב מצד שלישי, אולם יש ענינים אחרים שבהם ניתן להחיל את ההוראות בדבר נכסים מוחשיים גם על זכויות וחובות. ענין כזה נדון בסעיף 12א המוצע, הדין בעיקול מיטלטלין שהעברתם טעונה רישום, ובסעיף 11 הקיים, המשחרר מעיקול כל מיטלטלין הפטורים מעיקול בהליכים אורחיים. לכן מוצע מצד אחד, להרחיב את תחולת ההוראות בדבר

(ג) להיכנס לחצרים של הסרבן המוחזקים בידי אחר ולעקל מיטלטלי הסרבן, ובלבד שימסור תחילה למחזיק בחצרים הודעה על כתב ההרשאה ועל כוונתו להיכנס אליהם, זולת אם ראה פקיד הגביה שמתן הודעה מוקדמת עלול לסכל את העיקול והתיר את הכניסה ללא הודעה.

(2) עוקלו מיטלטלין, רשאי גובה המס להשאירם במקום הימצאם על חשבונו ועל אחריותו של הסרבן או להעבירם למקום אחר, למועד ובתנאים שקבע.

(א2) לא שילם הסרבן, תוך המועד שנקבע לפי סעיף קטן (2), את המס המגיע ממנו, רשאי פקיד הגביה לצוות על מכירת המעוקלים או על מימוש הגביה בדרך אחרת; אולם אם היו המעוקלים נכסים פסידיים, רשאי פקיד הגביה לצוות על מכירתם מיד לאחר העיקול.

(ב) מיטלטלין שעוקלו כשהם על גופו של הסרבן, בכליו או בחצרים שבהחזקתו, רואים אותם כנכסי הסרבן, כל עוד לא הוכח להנחת דעתו של פקיד הגביה שאינם שלו.

(ג) ציווה פקיד הגביה על מכירת המעוקלים כאמור בסעיף קטן (א2), יכול שיימכרו גם על ידי ראש ההוצאה לפועל בהליכים הנהוגים במכירת מיטלטלין מעוקלים לפי חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967.²

דברי הסבר

רשאי לקבוע את המועד לתשלום, בשים לב לגסיבות הענין.

החוק הקיים מחייב את ביצועה של מכירת המעוקלים בדרך של מכירה פומבית שתאורגן מטעם משרד האוצר. בדומה להסדר הקיים בהוצאה לפועל של פסק דין לפי חוק ההוצאה לפועל, המכירה הפומבית לא תהא עוד חובה, אלא שר האוצר, בתקנות לפי סעיף 13 לפקודה, יהיה רשאי לקבוע את הנסיבות שבהן תהא מכירה פומבית ואת המקרים שבהם מותר גם לנהוג בדרך אחרת - כפי שעשה שר המשפטים בתקנות ההוצאה לפועל, תשכ"ח-1968. פקיד הגביה רשאי גם לא לבצע כלל את המכירה באמצעות המנגנון שלו אלא להטיל את המשימה על מנגנון ההוצאה לפועל, לפי חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967.

לא תהיה עוד חובה להעביר את המעוקלים מיד להחזקתו של גובה המס, אלא מותר יהיה להשאיר אותם במקום הימצאם - במקביל להסדר שנקבע לענין זה בסעיף 23 לחוק ההוצאה לפועל.

אף חזקת הבעלות במעוקלים הנמצאים על גופו של הסרבן, בכליו או בחצרים שבהחזקתו - מקורה בסעיף 28 (א) לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967.

(2) אם אין הסרבן משלם בתוך שני ימים את סכומי המס המגיע ממנו ביחד עם הוצאות התפיסה, יימכרו המיטלטלים במכירה פומבית בהתאם לצו מטעם קצין המחוז:

בתנאי שאם היו המיטלטלים התפוסים דברים פסידיים מותר למכור אותם מיד במכירה פומבית עפ"י צו מטעם קצין המחוז.

(3) דמי המכירה ישמשו לתשלום הסכום המגיע ולתשלום הוצאות ההוצאה לפועל וכל עודף יושב לבעלים.

(4) יכול הממונה על המחוז ליתן כתב הרשאה נוסף בו ירשה ויצוה את גובה המס, אם הוא נטול יכולת להכנס לביתו או לרשותו של סרבן לצורך הוצאת כתב ההרשאה לפועל, להתפרץ בשעות היום לתוך ביתו או רשותו של החייב במעמד המוכתר ושני נכבדים מן הכפר או השכונה שבהם נמצאים ביתו או רשותו של החייב, או במעמד שוטר, ולהכנס לתוכם ולהוציא לפועל את כתב ההרשאה הראשון כמותנה בפקודה זו.

התקופה של יומיים לגיוס הכספים הדרושים לתשלום המס שבפיגור אינה מעשית, ולפי המוצע יהא גובה המס

2 ס"ח תשכ"ז, עמ' 116.

ביטול סעיף 6

5. סעיף 6 לפקודה – בטל.

החלפת סעיף 7

6. במקום סעיף 7 לפקודה יבוא:

“עיקול בידי
צד שלישי

7. פקיד הגביה רשאי ליתן צו עיקול על נכס פלוני, או על כל הנכסים, של הסרבן הנמצאים בידי צד שלישי, והצו יחול על המעוקל, בין שהוא נמצא בידי הצד השלישי ביום מתן הצו ובין שיגיע לידי לאחר מכן, עד לסילוק החוב או עד להסרת צו העיקול הכל לפי המוקדם; ולענין זה, אין נפקא מינה אם הנכס הוא של הסרבן בלבד או משותף לו ולאחר, ובלבד שאם הנכס משותף יחול העיקול על חלקו של הסרבן בלבד.

חובת הצד השלישי
להודיע

7א. (1) הומצא לצד השלישי צו עיקול על נכס של הסרבן, יגיש לפקיד הגביה, תוך עשרה ימים מיום ההמצאה, הודעה בדבר הימצאו של הנכס בידי, ואם לא היה, כולו או מקצתו, בידי – יפרש זאת בהודעתו.

(2) הגיע נכס מעוקל לידי הצד השלישי לאחר המצאת הצו, יחול עליו צו העיקול מהיום שהגיע לידי, ועליו להודיע על הנכס לפקיד הגביה תוך עשרה ימים מאותו יום.

(3) לא הודיע הצד השלישי, או שהודיע ופקיד הגביה סבור שההודעה אינה שלמה או אינה נכונה, רשאי פקיד הגביה להזמין את הצד השלישי להקירה, ולענין זה יראו את פקיד הגביה כרשות שהוסמכה לאסוף ראיות לשם הפעלת סמכויותיה על פי דין; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מאחריותו של הצד השלישי על פי כל דין.

(4) הודיע הצד השלישי לפקיד הגביה שאין בידי נכסים של הסרבן ושלי ידועתו לא יגיעו לידי נכסים לאחר מתן הודעתו, רשאי פקיד הגביה, לאחר שאימת את ההודעה, לבטל את העיקול בידי צד שלישי.

חובת הצד השלישי
למסור את המעוקל

7ב. (1) הצד השלישי חייב למסור לידי פקיד הגביה את הנכסים המעוקלים באופן, במועד ובמקום שפקיד הגביה קבע בצו העיקול או בצו שנתן לאחר מכן; אם היו הנכסים חובות המגיעים ממנו לסרבן או נכסים המוחזקים לטובת הסרבן אף אם אין לו תביעה עליהם – על הצד השלישי למסרם לפקיד הגביה או לשלמם לו בהגיע זמן פרעונם; היה הדבר כרוך בהוצאות, ישולמו לו הוצאות סבירות לפי נסיבות הענין.

דברי הסבר

סעיף 5 בסעיף 6 לפקודה נאמר:

“הוצאת כתב הרשאה לפועל במחוז אחר
6. אם לא נמצאו די מיטלטלים משל הסרבן במחוז שבו ניתן כתב הרשאה אלא שמתברר כי יש לו לסרבן במחוז אחר מיטלטלים שאפשר לעקלם, הרי עפ"י בקשת גובה המס שכתב התרשאה ערוך אליו יטביע הממונה על המחוז האחר את חותמו על כתב הרשאה ומשהוטבע אותו חותם בכתב הרשאה יהא אפשר להוציאו לפועל באותו מחוז כאילו ניתן כתב הרשאה מלכתחילה באותו מחוז.”
עם ניתוק מנגנון הגביה ממשרדי המחוז, אבד הכלח על הוראה זו, ומוצע למחקה.

סעיף 6 בסעיף 7 לפקודה נאמר:

“עיקול משכורת, דמי שכירות או חובות
7. יכול הממונה על המחוז, מבלי לפגוע בזכות לתפוס ולמכור את נכסי המיטלטלים של הסרבן –
(א) לעקל כל דמי שכירות וחובות המגיעים לסרבן;
(ב) לעקל רבע ממשכרתו או משכרו של הסרבן אם הוא פקיד בממשלת פלשתינה (א"י) או מקבל משכורת ממשחו.”
סעיף זה לקוי מכמה בחינות:
(1) אין בו הוראות מה יעשה כשהצד השלישי אינו מקיים את הוראות העיקול;

- (2) צד שלישי אשר ללא הצדק סביר לא עשה כאמור בסעיף קטן (1), או הוציא מידיו נכס או שילם חוב שלא כדין, בידעו שיש עליו צו עיקול, רשאי פקיד הגביה לחייבו בתשלום החוב במידה שלא שילמו הסרבן, ובלבד שחייב זה לא יעלה על שווי הנכס שעוקל, או על סכום החוב שהגיע מהצד השלישי לסרבן, הכל לפי הסכום הנמוך שביניהם.
- (3) חייב פקיד גביה את הצד השלישי בתשלום החוב, כאמור בסעיף קטן (2), יהא דינו של הצד השלישי כדין סרבן לגבי החיוב, ומועד הפרעון של החוב יהא המועד שבו הומצאה לו החלטת החיוב.
- (4) מסר הצד השלישי את הנכס המעוקל לידי פקיד הגביה, יחולו על המשך ההליכים הוראות סעיף 5 בשינויים המחוייבים לפי הענין.
- (5) מסירת נכס מעוקל או תשלום חוב לידי פקיד הגביה לפי עיקול בידי צד שלישי, פוטרים את הצד השלישי מאחריותו כלפי הסרבן.

הוספת סעיף 11א

7. אתרי סעיף 11 לפקודה יבוא:

- 11א. (1) מס המגיע על מקרקעי הסרבן יהיה שעבוד ראשון על אותם מקרקעין.
- (2) כל מס אחר המגיע מסרבן שהוא בעל מקרקעין יהיה שעבוד על המקרקעין אם נרשמה בפנקס המקרקעין הערה על כך; נרשמה הערה על שעבוד כאמור, תהא דרגתו נדחית בפני כל שעבוד של אותם מקרקעין שהיה קיים שעה שנרשמה הערה.
- (3) סעיף זה אינו גורע מסמכויות אחרות לפי פקודה זו.

המס - שעבוד על מקרקעי הסרבן

דברי הסבר

נראה שהבקורת מוצדקת גם מחמת היקפו הרחב של הסעיף האמור, המטיל שעבוד ראשון לא רק על המקרקעין שעליהם יש חוב מסים אלא על כל המקרקעין של הסרבן ובשל כל חוב מסים אף אם אינו קשור במקרקעין. במצב כזה אכן קשה לו למלווה במשכנתה, אם לא בלתי אפשרי, לוודא, בשעת מתן ההלוואה, מה הם הסכומים הנהנים משעבוד ראשון, ועוד יותר קשה - מה יהיו הסכומים העלולים לקבל עדיפות על פני תביעתו בעתיד.

משום כך מוצע לפרק את סעיף 12 לפקודה לשני סעיפים.

1. בסעיף 11א המוצע לפקודה ניתנת זכויות הנובעות משעבוד ראשון, בתביעת מס פלוני, רק לגבי אותם מקרקעין שעליהם קיים חוב בשל אותו מס. שעבוד ראשון במקרה כזה אינו יוצא דופן (ראה סעיף 40 לחוק הספנות (כלי שיט), תשי"ג-1960) והציבור יכול לעמוד בו - שכן אפשר לעקוב אחרי תשלום מסים לגבי נכס מסוים וידוע. יחד עם זה, יוכלו שלטונות המס לרשום הערה שתקנה שעבוד על מקרקעין של הסרבן בשל חוב מסים אחר. השעבוד יחול מיום רישום ההערה, וזאת כדי שלא יפגע בזכויותיו של אדם שרכש שעבוד לפני שרכשה אותו

(2) אין בו הוראות בדבר עיקול חובות שטרם הגיע זמן פרעונם; (3) קיימת סתירה בינו לבין חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, בדבר חלק השכר הפטור מעיקול. מתכונתם של הסעיפים המוצעים 7 עד 7ב היא במידה רבה כמתכונת פרק ד' לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, שענינו עיקול בידי צד שלישי.

סעיפים 7 ו-8 סעיף 12 לפקודה אומר:

12. נוסף על הוראות הסעיפים הקודמים, יהא המס המגיע שעבוד ראשון על כל נכס מקרקעים השייך לסרבן ושום פעולות העברה בקשר עם אותו נכס לא ירשם בפנקסי הממשלה בלא הסכמת הממונה על המחוז, אלא אם כן הוברר כי שולם המס המגיע.

סעיף זה זכה לבקורת קשה מצד בתי המשפט מימי המנדט הבריטי ועד עתה (ראה ע"א 37/66, פ"ד כ"א (1), עמ' 29). הבקורת היתה על אי צדק הנגרם לבעל מש"כנתה שהלווה לאדם כספים ודאג להבטיח את החזרת חובה, והנה נמצא שהגיה כספו על קרן הצבי מפני שלמד דינה זכות ראשונה לגבי כל נכסי הלווה בשל חובות המסים שלו.

8. במקום סעיף 12 לפקודה יבוא:

12. שום פעולת העברה במקרקעין השייכים לסרבן לא תירשם בפנקסי "עירוב רישום בפנקסי מקרקעין המוקדמים בטרם הוברר ששולם המס המגיע עליהם, אלא בהסכמת הממונה על הגביה."

9. אחרי סעיף 12 לפקודה יבוא:

12א. היו המעוקלים מיטלטלין שהעברת הבעלות בהם טעונה רישום לפי כל דין, ירשום הממונה על הרישום, במסמכים המתאימים או בפנקסי שבניהולו, הערה בדבר העיקול כשתומצא לו הודעה על כך מאת גובה המס; הממונה על הרישום לא ירשום שום פעולה במיטלטלין האמור רים בלי אישורו של הממונה על הגביה; דין עיקול מיטלטלין שנרשם מטעם הממונה על הרישום, כדין מישכון שנרשם לפי חוק המשכון, תשכ"ז-1967³, ולענין זכות קדימה הוא כפוף לסדר שבו נרשמו המישו-כונים שלפניו.

"עיקול מיטלטלין שהעברתם טעונה רישום"

12ב. הודעה, דרישה, צו או כל מסמך אחר שיש להמציאם לפי פקודה זו, יראו אותם כאילו הומצאו כדין אם נמסרו למי שנועדו, או הונחו במקום מגוריו או במקום עסקיו הרגיל או נשלחו לשם על שמו בדואר.

המצאת מסמכים

ד ב ר י ה ס ב ר

הודעה מאת גובה המס. כמו כן ייאסר עליהם לרשום כל שינוי בבעלות המעוקלים כל עוד לא בוטל העיקול בדרך שנקבעה על פי הפקודה (סעיף 12א).

סעיף 2 (א) לחוק המוצע קובע, כאמור, שהוראות סעיף 12א יחולו על זכויות וטובות הנאה כאילו היו מיטלטלין, ובמסגרת זו יש לסעיף 12א חשיבות יותר גדולה מלנובי נכסים מוחשיים. יש בו כדי לאסור על מזכיר חברה לרשום העברת מניות שעוקלו על פי הפקודה, אם נרשמה ההערה כאמור בו, ויש בו כדי לייעל עיקולים על זכויות הקנין התעשייתי, כגון פטנטים ומדגמים.

עיקול שנרשם בפנקס כאמור, בין שהוטל על מיטל-טלין ובין שהוטל על זכות ראויה, יתן לנושה גם את היתרון של בעל משכון, וזאת כאילו נוצר המשכון ביום הרישום.

2. סעיף 12ב בא לקבוע בהוראה כללית את הדרכים שבהם ניתן להמציא מסמכים לפי הפקודה. הידוש חשוב בהוראה הוא שמשלוח בדואר יהא מספיק. לענין זה מן הראוי לשים לב לסעיף 36 לפקודת הפרשנות האומר:

"מסירה על ידי הדואר

36. מקום שחיקוק מתיר או מחייב למסור מסמך על ידי הדואר, בין שנאמר בו "מסור", "נתון" או "שלוח" ובין שנאמר בו כל ביטוי אחר, רואים את המסירה - אם אין הוראה אחרת משמעת - כמבוצעת, אם נמסר לדואר מכתב המכיל את המסמך, והכתובת על המכתב היתה

המדינה. מדובר כאן בפניורים במסים כגון מס הכנסה, מס עובון, בלו על סוכר, בלו על דלק, בול בטחון ומס קניה.

2. סעיף 12 המוצע יכולול רק את הסיפה של סעיף 12 הקיים כך שלא תירשם בספרי המקרקעין כל עיסקה אלא אם הוכח ששולם המס המגיע על המקרקעין או אם הסכים הממונה על הגביה לכך.

סעיף 9 1. יש מיטלטלין שאין די במסירתם ובהסכם הדדי כדי להקנות את הבעלות בהם לאחר, אלא נדרש על פי דין כי העברת הבעלות תירשם בפנקס המתנהל על פי חיקוק. דוגמה לכך הוא כלי שיט (סעיף 26 לחוק הספנות (כלי שיט), תש"ד-1960). יש מיטלטלין אחרים שבהם אמנם הרישום בפנקס כאמור אינו תנאי לתקפה של העברת הבעלות, אולם נדרש בחיקוק להור דיע על כך לרשות פלוגית. דוגמה למקרה זה היא העברת רכב מגועי: הבעלות ברכב אמנם עוברת לפי הכללים הקבועים בחוק המכר, תשכ"ח-1968, אולם על המוכר להודיע על כך לרשות הרישוי ולעשות עוד פעולות נוספות כמפורט בתקנה 283 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961. קיום תנאים אלה - ועוד תנאים נוספים שעל הקונה לקיים אותם - הם תנאי להוצאת רשיון רכב על שם הקונה, וללא רשיון רכב אסור לקונה לנהוג ברכב (סעיף 2 לפקודת התעבורה).

כדי לייעל את העיקולים על מיטלטלין מהסוג האמור, מוצע לחייב את הממונים על רישום הבעלות בהם לרשום את העיקולים במסמכים או בפנקסים המתאימים, על פי

3 ס"ח תשכ"ז, עמ' 48.

12.ג. סמכויותיו של פקיד הגביה לפי פקודה זו יהיו נתונות גם לממונה על הגביה.

סמכויות

12.ד. מינויים של ממונה על הגביה ושל פקיד גביה לענין גבייתם של מסים, ארבונוות ותשלומים אחרים שהוכרזו לענין פקודה זו והמגיעים לעיריה או לרשות מקומית אחרת, ייעשו לבקשת העיריה או הרשות ובהמלצת שר הפנים.

מינוי ממונה על הגביה ופקיד גביה לעניני השלטון המקומי

תיקון חוק העברת סמכויות

10. בחוק העברת סמכויות (ממונים על מחוזות וקציני מחוז), תשכ"ד-1964 4 -

(1) סעיף 3 - בטל;

(2) בתוספת יימחק "פקודת המסים (גביה)".

11. כל איזכור של סעיף 12 לפקודה בחיקוק שניתן לפני תחילתו של חוק זה ייראה מאותו פרשנות יום ואילך כאיזכור סעיף 12 לפקודה כנוסחו בסעיף 8 לחוק זה.

דברי הסבר

הם תוצאה עקבית מהתיקונים בסעיף 2 ומהוספת סעיף 12 לפקודה.

סעיף 11 מספר חוקים קובעים שעל גביית תשלומי חובה לפיהם תחול פקודת המסים (גביה) - למעט הסעיף 12 שבו - כאילו היו מס כמשמעותו באותה פקודה. ראה, למשל, סעיף 183 (א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968; סעיף 24 (א) לחוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ט-1959 (נוסח משולב); סעיף 29 (א) לחוק רשות השידור, תשכ"ה-1965. מוצע שגם סעיף 12 בהיקפו המצומצם ימשיך שלא לחול לגבי תשלומי חובה אלה; אך מאידך יוכלו תשלומי חובה אלה ליהנות משעבוד אם תירשם הערה בדבר הפיגור בתשלוםם בפנקסי המקרקעין.

כשורה, ודמי המשלוח שולמו מראש; ורואים את המסמך כנומסר בשעה שבה היה המכתב מגיע להעדרתו בדרך הרגילה של הדואר, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

3. לאחר שנתק גם בבחינת המינוח הקשר בין מנהל המחוז לבין ביצוע הפקודה, אין עוד מקום להשאיר את הסעיף 3 לחוק העברת סמכויות (ממונים על מחוזות וקציני מחוז), תשכ"ד-1964, שנוסחו המלא נמצא בדברי ההסבר לסעיף 1. מבחינה מהותית יש משמעות רק לסיפא של אותו סעיף 3, והוא מועבר, בשינוי נוסח קל, כסעיף 12 לפקודה.

סעיף 10 הביטולים בחוק העברת סמכויות (ממונים על מחוזות וקציני מחוז), תשכ"ד-1964 -

4 ס"ח תשכ"ד, עמ' 80.

חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (תיקון מס' 35), תשל"ג-1972

1. **הוספת סעיף 131 א** בפקודת החוק הפלילי, 1936¹, אחרי סעיף 131 יבוא:
- 131 א. (א) הנושא נשק, או כלי או חמרם פוגעניים אחרים, בכנין בית משפט, או במקום אחר של הליכים משפטיים, דינו – מאסר שלוש שנים.
- (ב) סעיף זה אינו חל על שוטר או על מי שקיבל מרשות מוסמכת לפי חוק כלי ירייה, תש"ט-1949², או ממנהל בתי המשפט או מטעמו היתר לשאת את הנשק או הכלי או החומר באותו בנין או מקום.
2. **תיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצור וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969³, אחרי סעיף 25 יבוא:**
- 25 א. (א) שוטר, או מי שהוסמך לכך מאת שר המשטרה, יהיה רשאי, בלא צו, לערוך חיפוש בגופם ובכליהם של באי בית משפט או מקום אחר של הליכים משפטיים, אם הדבר דרוש לצורך קיום הוראות סעיף 131 א לפקודת החוק הפלילי, 1936.
- (ב) מי שעורך חיפוש על פי סעיף קטן (א) יהיו לו הסמכויות הנהונות לשוטר לענין תפיסת חפץ שנחגלה אגב חיפוש.

דברי הסבר

66 א ו-89 לפקודת החוק הפלילי, 1936, דנים בגניאת נשק שלא כחוק, אולם אין הוראה שתאסור גניאת נשק בכתלי בית המשפט גם אם הנושא הוא בעל רשיון להתחזקת הנשק. התיקון המוצע בא לקבוע איסור זה ולהרחיב לשם כך את סמכויות החיפוש.

מטרתו של החוק המוצע היא לחזק את בטחונם האישי של השופטים, של עובדי בית המשפט ושל באי בית המשפט ולמנוע אלימות בין כתלי בית המשפט בדרך של שימוש בכלי נשק או במכשיר מסוכן אחר. הגנה זו נהנת גם לאנשים הנמצאים במקומות אחרים שבהם מתנהל הליך משפטי (בתי דין, ועדות הקירה וכו'). סעיפים

בקרבנות, ויש יסוד סביר לחשוד שהוא מסתיר אצלו חפץ שמחפשים או שרשאים לחפש אחריו:

(2) כשהאדם נעצר כחוק בצו או ללא צו.

מכאן עולה, שאם לא נתקיימו התנאים האמורים אין לחפש בגופו ובכליו של אדם הנמצא בבית משפט, אלא אם עוצרים אותו תחילה על יסוד סיבה חוקית.

החוק המוצע בא לאפשר למופקדים על השמירה במקומות המוגנים לערוך חיפוש באדם בלא שיידרשו לתראות שהיה להם חשד שהאדם עובר עבירה. החיפוש אחר נשק בחצרי בית המשפט יתבצע כדבר שבשיגרה ואינו מכון לאדם מסוים דוקא. התנייתו בתנאים המקור בלים לענין חיפוש עלולה לעשות פלסטר את עצם השמירה על קיום הוראות החוק.

סעיף 1 האיסור לשאת נשק או כלי מסוכן אחר ללא היתר מיוחד לכך יחול לא רק על בנין שבו יושב בית משפט, אלא גם על כל מקום שבו מתנהלים הליכים שיפוטיים, שמשמעם, לפי הגדרתם בפקודת החוק הפלילי, גם הליכים בפני בית דין, ועדת הקירה או אדם המוסמכים לקבל ראיות בתצהיר. יוצאים מכלל האיסור לא רק שוטר אלא כל מי שקיבל לכך רשות מיוחדת. ההיתר יכול שיהיה כללי ויכול שיינתן למקרה ספציפי לפי הצורך, כגון שהכלי דרוש כמוצג. לכן הוסף גם מנהל בתי המשפט או אדם מטעמו ליתן את ההיתר.

סעיף 2 על פי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצור וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, ניתן לערוך חיפוש באדם ובכליו במקרים אלה:

(1) כשהאדם נמצא בבית או במקום שמחפשים בו או

1 ע"ר 1936, תוס' 1, עמ' 263; ס"ח 664, תשל"ב, עמ' 138.

2 ס"ח תש"ט, עמ' 143.

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

מחפוטמת בזה הצעת חוק מסעם הממשלה:

חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 10), תשל"ג-1972

1. בסעיף 1 לחוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, במקום "מיליון לירות" יבוא תיקון סעיף 1 "1750 מיליון לירות".

דברי הסבר

חוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, כפי שתוקן, מרשה את הממשלה לקבל מילווה למטרות פיתוח בסכום כולל שלא יעלה על 1250 מיליון לירות ולהוציא למטרה זו איגרות חוב. כדי לעמוד בדרישה השוטפת של הציבור לאיגרות חוב אשר תמורתן מיועדת למימון תקציב המדינה, מוצע להגדיל ב-500 מיליון לירות את סכום המילווה שהממשלה רשאית לקבל לפי חוק מילווה פיתוח.

1 ס"ח תש"ך, עמ' 47; תשכ"א, עמ' 128; תשכ"ב, עמ' 129; תשכ"ד, עמ' 6; עמ' 116; תשכ"ו, עמ' 15; תשכ"ז, עמ' 106; תשכ"ח, עמ' 34; תשכ"ט, עמ' 221; תשל"ב, עמ' 29.

